

משרד החינוך

ה'טבת/תשפ"א

20/12/2020

חוזר הפעלת "השקלול הדיפרנציאלי- קורונה" בחישוב הציונים הסופיים

במועד קיץ תש"ף

(הוראת שעה לתקופת הקורונה)

עקב התפשטות מגיפת הקורונה קבע משרד החינוך באפריל 2020 מתווה היבחנות מיוחד לבחינות הבגרות שנקבעו במועד קיץ תש"ף.

המתווה נועד לתת פתרונות והתאמות לאילוצי מצב הקורונה ובתוך כך לשקף את הישגי התלמידים הנבחנים בבחינות בגרות במועד קיץ תש"ף, כך שיוכלו לבטא באופן מיטבי את יכולותיהם והישגיהם בתחומי הדעת שנלמדו בלמידה משלבת (מרחוק ומקרוב). כל זאת תוך הבטחה שתישמר איכות תעודת הבגרות, מהימנותה ותקפותה, ותשקף את הישגי הלומדים כפי שהיו מתקבלים גם במציאות בה היו נבחנים כמקובל בשגרה. כמו-כן הם נועדו להבטיח שמירה על הוגנות ושוויוניות ביחס לנבחני מועדים אחרים וכן לשמור על מעמדה של תעודת הבגרות כברת תוקף להשכלה הגבוהה.

בהתאם למתווה זה נקבע, כי חלק ממקצועות ההבחנות יוותרו בבחינות חיצוניות בעוד שחלק יעברו להערכה בית ספרית, וכן הוגדר שציונים אלו שהוערכו בהערכה בית ספרית, יבוקרו לשמירה על מהימנותם.

אנו מוקירים ומעריכים עד מאוד את המאמצים המרובים של בתי הספר ושל התלמידים להיבחן בבחינות הבגרות חרף הקשיים והמורכבות של ימי החירום.

חוזר זה מפרט את מהלך "הפעלת השקלול הדיפרנציאלי- קורונה" כחלק מהליך הבקרה שנעשה על ידי המשרד על ההערכות הבית ספריות שדווחו עבור התלמידים על ידי בתי הספר. כמו כן, החוזר מפרט את נוהל הגשת הערעור על הבקרה שהופעלה על ציוני ההערכה הבית-ספרית, במידת הצורך.

מנגנון שק"ד קורונה

א. המנגנון בדק את הממוצע הרב שנתי (החל מ- 2017) בציונים שנתקבלו בהיבחנות החיצוניות בשאלון אל מול הציונים הבית ספריים בשאלון שדווחו בקיץ תש"ף.

- ב. אם השאלון לא הוגדר כחריג – נותר הציון שביה"ס דיווח עבור תלמידיו.
- ג. במקרים בהם נמצא, כי בבית הספר היה פער של לפחות סטיית תקן בציון בשאלון, ביחס לממוצע הרב שנתי בשאלון זה בבית הספר, הוא הוגדר כשאלון חריג במוסד, ונבדק פעם נוספת על מנת לאשרר את חריגותו.
- ד. בהתאם לרמת החריגות נקבע הפער שיופעל במסגרת השק"ד.
- ה. בבתי ספר בהם נמצא פער חריג גם לאחר הליכי הבדיקה הקודמים (שתוארו בסעיפים א-ג), בוצע מהלך נוסף, שבמסגרתו נבדקו ציוני התלמידים בשנים הקודמות וכן ציוניהם בבחינות החיצוניות בהן נבחנו במועדי קיץ תש"ף.
- ו. מכאן, יש להבהיר כי שק"ד קורונה לא הופעל כמקשה אחת על כלל הציונים של בית הספר שהוערכו באותו שאלון חריג.
- אם השאלון הוגדר "כחריג מחמיר" (כלומר, שביה"ס נתן ציונים נמוכים), ציוני כל התלמידים עלו.
- אם השאלון הוגדר "כחריג מקל" (כלומר, שביה"ס נתן ציונים גבוהים), נעשתה בדיקה נוספת מול ציונים אחרים של התלמידים.
- ז. גם בבית ספר בו נמצא שאלון חריג, שק"ד קורונה לא הופעל לגבי תלמידים שבדיקת ציוניהם הפרטניים העלתה שלמרות שהשאלון הוגדר כחריג במוסד, אך לא חריג למול ציונים אחרים שלהם- ולכן, ניתן לקבל את הציון שדיווח המוסד כהערכה בית ספרית, ולא הופעל על ציוניהם השקלול. כלומר, הם נותרו עם הציון שנתן להם בית הספר.
- ח. לעומת זאת, שק"ד קורונה הופעל במקרים בהם נמצא כי בית הספר נתן ציונים גבוהים מדי לתלמידים, בזמן שלא נמצאה הצדקה סטטיסטית לציון החריג והגבוה שניתן להם. על שאלון זה הופעל שק"ד שלילי שהוריד את ציוני התלמידים. בטבעו המנגנון בודק הצדקות סטטיסטיות. כמובן שבשלב הבא לבתי הספר תנתן אפשרות לנמק הצדקה פדגוגית כמובהר להלן בסעיף יא'.
- ט. יצויין כי באופן דומה, במקרים בהם נמצא במסגרת הליך הבקרה כי בית הספר המחמיר בשאלון ונתן ציונים נמוכים מדי, הופעל על ציוני התלמידים שק"ד חיובי שהעלה את ציוניהם.
- י. נמצא כי במרבית המקרים, בהם הופעלה הנוסחה והשאלון הוגדר חריג, בתי הספר העניקו לתלמידיהם ציונים גבוהים מהמצופה.
- יא. לבתי הספר ששונן ציוני תלמידיהם - קיימת זכות להגשת ערעור ובמסגרתו ליתן נימוקים פדגוגיים המסבירים את חריגות הציינון – הציונים הגבוהים שדווחו על ידם כהערכה פנימית, בהתאם לנוהל המפורסם במסמך זה.
- יב. כן יש לציין כי בעצם הפעלת השק"ד אין בכדי לחלוק על אופן ההערכה של בית הספר, אלא יש לראות בו הליך המייצר סטנדרטיזציה בין הציונים ומנגנון השומר על איכות ושוויון.
- יג. בשל הטמעתו של מתווה הבגרויות חדש לתקופת הקורונה, שלא היה נהוג כמוהו בעבר, ערך המשרד בקרה מעמיקה ויסודית אחר פילוח הציונים וכן תהליך הביצוע של עיבוד נתוני בגרויות קיץ תש"ף. כמו-כן, הוא ערך בקרה אחר קליטת כל ההערכות על כל סוגיהן, אשר ניתנו על ידי בתי הספר בקיץ זה.

במסגרת תהליך עומק זה אותרו תקלות ואיחורים במתן הציונים וכן אותרו ציונים שלא נקלטו כראוי, כל אלו נקלטו ותוקנו.
לאור זאת, המשרד ביצע בקרה מחודשת ביחס לציונים וכן כפועל יוצא, בוצעו התיקונים הנדרשים בציונים שלא נקלטו כראוי וכן בכ- 23,000 ציונים בית ספריים (שהם כ- 20,000 תלמידים).

ערעורים:

אנו ערים לכך שנוסחת שק"ד קורונה נבנתה על רקע המציאות המשתנה, תוך כדי שנת הלימודים והיא הופעלה בפעם הראשונה במתכונתה החדשה, ולפיכך, ומעצם היותה נוסחה סטטיסטית היא לא לוקחת בחשבון את כל המרכיבים הנוגעים לבתי הספר השונים.

לנוכח זאת, ובדומה לנוהל בשק"ד הרגיל, עומד לרשות כל בית ספר הליך הערעור, שבמסגרתו הוא יוכל להציג את ההצדקה הפדגוגית למתן הציונים שלו.
ככל שבית הספר סבור כי חלה טעות ביישום שק"ד קורונה לגבי ציוני תלמידיו, הרי שהוא רשאי לערער על פי [הנהל כדלהלן](#). את הבקשות יש להגיש את הבקשות יש להגיש עד יום ראשון, כ"ו בטבת, 10.1.21 לבתי הספר דוברי הערבית המצויים בחופשת החורף תינתן הארכה עד יום שישי ב' שבט ה- 15.1.21 באמצעות [פתיחת פנייה מקוונת בפורטל מוסדות חינוך](#). בפתיחת פנייה חדשה יש לבחור – בגרויות < שקלול דיפרנציאלי – מועד קורונה < הגשת ערעור.

מצ"ב נוסחת שק"ד קורונה:

שלבי חישוב מודל שק"ד קורונה בבגרות קיץ תש"פ:

א. חישוב ממוצע רב שנתי של הציונים (M) הסופים של השאלון בבית הספר.

$$M = (\sum(yi))/n$$

$Yi =$ ציון שאלון בשנה i
 $n =$ מספר שנים

ב. חישוב סטיית התקן (S) של הציונים הרב שנתיים.

$$S = \sqrt{\sum \frac{(yi-M)^2}{n}}$$

ג. אם ממוצע ציונים שנתיים בשאלון בבית הספר בשנת 2020 גבוה או נמוך ביותר מסטיית תקן אחת מהממוצע הרב שנתי, אזי השאלון מוגדר כחריג.
 If $\{ Y(2020) > (M + S) \text{ or } Y(2020) < (M - S) \}$ then Hq

Hq = שאלון חריג.

ד. אם הפער בין ממוצע ציונים שנתיים בשאלון לממוצע הרב שנתי הינו פחות מ- 8 נקודות, מתבטלת הגדרת השאלון כחריג.
 If $\{ (Y(2020) - M) < 8 \text{ and } (Y(2020) - M) > -8 \}$ then $\sim Hq$

$\sim Hq =$ שאלון לא חריג.

ה. אם השאלון חריג וממוצע הציונים השנתיים נמוך מהממוצע הרב שנתי, ציוני כל התלמידים עולים.

If $\{(Y(2020) < M) \text{ and } Hq\}$ $G_i \rightarrow up$

$G_i =$ ציון תלמיד i.

ו. אם השאלון חריג וממוצע הציונים השנתיים גבוה מהממוצע הרב שנתי בודקים עבור כל תלמיד אם ניתן לבטל את החריגות של הציון שלו. מבצעים ארבע בדיקות שונות מול פרופיל הציונים של התלמיד (בהתאם לנתונים). תוצאה חיובית בבדיקה אחת לפחות מבטלת את החריגות של הציון.

$Mhsi =$ ממוצע ציוני בגרות היסטוריים של תלמיד i.
 $Mhs =$ ממוצע ציוני בגרות היסטוריים של כל התלמידים.
 $Shs =$ סטיית תקן ציוני בגרות היסטוריים של כל התלמידים.
 $Mksi =$ ממוצע ציוני בגרות קיץ 2020 של תלמיד i.
 $Mks =$ ממוצע ציוני בגרות קיץ 2020 של כל התלמידים.
 $Sks =$ סטיית תקן ציוני בגרות קיץ 2020 של כל התלמידים.
 $\sim Hgi =$ ציון תלמיד i לא חריג.

בדיקה ראשונה: אם ממוצע ציוני בגרות היסטוריים של התלמיד גבוה בחצי סטיית תקן מ ממוצע ציוני בגרות היסטוריים של כל התלמידים, אזי חריגות הציון של התלמיד מתבטלת.
If $\{Mhsi > Mhs + (0.5 * Shs)\}$ then $\sim Hgi$

בדיקה שנייה: אם ממוצע ציוני בגרות קיץ 2020 של התלמיד גבוה בחצי סטיית תקן מ ממוצע ציוני בגרות קיץ 2020 של כל התלמידים, אזי חריגות הציון של התלמיד מתבטלת.
If $\{Mksi > Mks + (0.5 * Sks)\}$ then $\sim Hgi$

בדיקה שלישית: אם הציון השנתי של התלמיד אינו עולה על 5 נקודות מעל ממוצע ציוני בגרות ההיסטוריים שלו, אזי חריגות הציון השנתי של התלמיד מתבטלת.
If $\{G_i - Mhsi \leq 5\}$ then $\sim Hgi$

בדיקה רביעית: אם הציון השנתי של התלמיד אינו עולה על 5 נקודות מעל ממוצע ציוני בגרות קיץ 2020 שלו, אזי חריגות הציון השנתי של התלמיד מתבטלת.
If $\{G_i - Mksi \leq 5\}$ then $\sim Hgi$

ז. אם השאלון חריג וממוצע הציונים השנתיים מהממוצע הרב שנתי ולא נמצא באחת הבדיקות מול פרופיל ההישגים של התלמיד סיבה מספקת לבטל את חריגות הציון, אזי ציון התלמיד יורד.

If $\{(Y(2020) > M) \text{ and } Hq \text{ and } Hgi\}$ $G_i \rightarrow down$

$Hgi =$ ציון תלמיד i חריג.